

תת"ע 1552/02/16 - מדינת ישראל נגד קאזוז הומן ו- 12 אחרים

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

תת"ע 1552-02-16 מדינת ישראל נ' קאזוז הומן
תת"ע 1498-02-16
תת"ע 7621-10-15
תת"ע 3935-08-15
תת"ע 511-08-14
תת"ע 5239-12-15
תת"ע 5351-12-15
תת"ע 388-03-16
תת"ע 172-03-16
תת"ע 8484-04-16
תת"ע 1475-02-16
תת"ע 6365-03-16
תת"ע 6865-03-16

בפני: כבוד השופט בסאם קנדלפת

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

קאזוז הומן ו- 12 אחרים

הנאשמים

הכרעת דין

אני מזכה את הנאשמים מהעבירות המיוחסות להם בכתבי האישום.

האישומים בכתבי האישום בתיקים שבכותרת מבוססים על עובדות דומות. בכל אישום מיוחסת לנאשם עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה של נהיגה במהירות מופרזת "בדרך עירונית בה מותרת מהירות מרבית 50 קמ"ש" (כלשון כתבי האישום).

המחלוקת בין הצדדים נסבה אך על המהירות המרבית המותרת באותו קטע כביש.

עמוד 1

העבירות תועדו בצילומים באמצעות אותה מצלמה אלקטרונית אוטומטית מסוג א-3 הממוקמת בצומת חאלת אל-דיר בנצרת (להלן: "המצלמה").

המצלמה מועמדת על כביש 75 המחבר בין ערים שונות, בעיקר נצרת-עילית ונצרת, ואשר קרוי - בלשון העם - "כביש עוקף נצרת". דומה כי לא ימצא חולק על כך שהכביש המדובר הנו כביש רחב עם שטח הפרדה בנוי, המדמה דרך שאינה עירונית עם שני נתיבים רחבים לכל כיוון נסיעה.

מכאן, ובשל הנוף "הבין-עירוני" כאמור של הכביש מבחינת דמותו המעוצבת ותכונות מראהו, המכמות של חאלת אל-דיר הפכה למלכודת של ממש עבור רבבות הנהגים שנסעו בכביש 75 האמור, עברו לתומם על המהירות של 50 קמ"ש ונתפסו לתדהמתם במצלמה. בהקשר זה אציין כי להבדיל ממקומות אחרים בארץ, שבהם כביש בין-עירוני עובר דרך שטח שיפוט של רשות מקומית (לדוגמא מתוך ידיעה שיפוטית מתיקים אחרים שהתנהלו בפניי: כביש 65 העובר דרך כפר תבור), לא מוצב בתחום אותו קטע כביש בענייננו שלט מואר הנותן שירות לאזרח בנוסח "להזכיר המהירות המותרת - 50 קמ"ש" (או נוסח דומה בגדרי קיום האיסור על הנחת מכשול בפני עיוור).

משאמרתי מה שאמרתי, חובה להוסיף ולהדגיש כי לא "הנוף" הוא הקובע ואף לא תחושת הנהג ביחס למהירות המרבית המותרת, כי אם הוראות החוק הברורות החד משמעיות הן שתקבענה מהי המהירות המרבית המותרת במקרה דנן. יש להתייחס אפוא לדברים דלעיל כרקע בלבד אשר מתאר את הבעייתיות של המקום ומסביר את הקושי המונע מהנאשמים לקבל אחריות על העבירות המיוחסות להם.

אולם דווקא בשל הוראות החוק והפסיקה המגדירות את העבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה כעבירה מסוג "אחריות קפידה" שאינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, כך שדי לצורך הרשעת הנאשם בהוכחת היסוד העובדתי של העבירה ואין בית המשפט נדרש לרדת לחקר מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה, ודווקא משום החמרה זו עם הנאשם, מן הנכון לבחון בראש ובראשונה בקפידה אם הוכח יסודות העבירה העובדתיים ברמה הנדרשת במשפט פלילי. יפים בהקשר זה דבריו של הנשיא שמגר בעניין ר"ע 213/83 אסולין נ' מדינת ישראל (1984):

"הטלת אחריות פלילית, מבלי שתיבדק מחשבתו הפלילית של הנאשם בעת המעשה, יש עמה הכבדה והחמרה עם הנאשם. רבים המקרים, בהם מורשע נאשם בעבירה של איסור מוחלט [אחריות קפידה במושגי היום - ב'ק'], מבלי שהתכוון כלל לעבור עבירה זו. אולם בד בבד, ומשום ההחמרה עם הנאשם באשר ליסוד הנפשי, יקפיד בית המשפט הקפדה מלאה על קיום היסודות העובדתיים הנדרשים בעבירה ויבחן כראוי, אם אמנם התקיימו יסודות אלה. למותר להוסיף, כי כאשר מתעורר ספק בדבר קיומו של יסוד עובדתי זה או אחר הנדרש בעבירה, די בכך כדי להנות ממנו את הנאשם. מקרה דומה נדון לפני בית המשפט המחוזי בנצרת (ע"פ (נצ') 20/72, בעמ' 330, ונאמר שם: 'אין עבירות על תקנות התעבורה דבר של מה בכך עקב העונשים המותרים כיום (ואפשרויות הפסילה להחזיק ברשיון נהיגה). אך אין להטיל חומרא אחר חומרא על היחיד - או אם תמצי לאמר - להקל קולא אחר קולא עם הרשות.'"

על רקע עקרונית אלה, אפנה עתה להכריע בשאלה שבמחלוקת.

הגדרת דרך עירונית בסעיף 1 לתקנות התעבורה קובעת כדלקמן:

"כל דרך בתחום המצוי בשטח שיפוטה של רשות מקומית או רשויות מקומיות הגובלות זו בזו ואשר בכניסה לאותו תחום מוצב תמרור שמשמעו 'כניסה לתחום דרך עירונית', ועד למקום שבו מוצב תמרור שמשמעו 'קצה תחום דרך עירונית'".

הנאשמים אינם חולקים על כך שקטע האכיפה המדובר נמצא בתחום שטח שיפוטה של העיר נצרת. המחלוקת היחידה היא בקשר לשאלה האם בכניסה לאותו תחום מוצב תמרור מספר 424, שמשמעו "כניסה לתחום דרך עירונית", אשר מגביל את המהירות המרבית המותרת ל- 50 קמ"ש, אם לאו.

כל דרך הנה דרך "בין-עירונית", אלא אם נקבע אחרת (ראו עניין אסולין הנ"ל). פרט זה הנו חלק מהיסוד העובדתי שבעבירה, ובהעדר הוכחת התקיימותו של יסוד נסיבתי המשנה את מעמדה של הדרך מ- "דרך בין-עירונית" ל- "דרך עירונית", לא ניתן יהיה לקבוע כי נעברה עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה בדרך עירונית, ומן הדין לזכות את הנאשמים (שם). אציין כי התביעה לא ביקשה להרשיע את הנאשמים בעבירה חלופית אחרת, ולא מצאתי לנכון בנסיבות ענייננו לעשות זאת מיוזמתי.

חובה מוטלת על התביעה אפוא להוכיח בראיות קבילות, וברמה הנדרשת במשפט פלילי, כי בעת ביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים היה מוצב תמרור 424 באחת הכניסות לעיר נצרת. בהעדר הרמת נטל זה על ידי התביעה, לא ניתן לומר כי נעברה עבירה של נהיגה במהירות מופרזת בדרך עירונית ויש לזכות את הנאשמים. גישה זו עוברת כחוט השני בפסיקת בתי המשפט לתעבורה וערכאות הערעור, ובעקבות פסק דינו המזכה של כבוד השופט עדיאל בבית המשפט המחוזי בירושלים בעניין ע"פ (ירושלים) 6541/02 ראובן אלי נ' מדינת ישראל (1.7.2003), גישה זו אף אומצה על ידי אגף התנועה של משטרת ישראל אשר הוציא ביום 22.7.2003 הנחיה (מס' 16/2003) לפיה:

"יש להתייחס בדו"ח לקיומו של תמרור המורה על המהירות המותרת. כן יש לציין בדו"ח היכן הוצב התמרור. בנוסף כמובן שהתייחסות כאמור תבוא רק לאחר שהשוטר בדק הצבת התמרור לפני ואחרי האכיפה".

כך נוהגת המשטרה באכיפת עבירות מהירות על ידי שוטרי הסיור בשטח, אך לא כך מקיימת באשר לעבירות הנאכפות על ידי מצלמת א-3. מהראיות שהוגשו על ידי התביעה (ראו ת/1 עד ת/7) ומעדותה של עדת התביעה המרכזית שהייתה אחראית מטעם יחידת א-3 על בדיקת התמרורים במקום האכיפה (ראו פרוטוקול הדיון מיום 23.5.2016), עולה כי בדיקת קיומו של תמרור 424 בכניסה לעיר נצרת נעשתה אחת לשלושה חודשים בממוצע. המאשימה לא הציגה כל ראיה ישירה שביום ספציפי של ביצוע עבירה היה מוצב תמרור כאמור. התביעה הסתייגה מתחולתו של הנוהל האמור (אשר מחייב בדיקת קיומו של התמרור 424 "לפני ואחרי האכיפה") על ענייננו, ונימקה זאת בתכונות האוטומטיות של

עמדת האכיפה שאין בה מעורבות של גורם אנושי. עמדה זו של המדינה אינה מקובלת עלי. לכך שהעבירה נאכפת על ידי מצלמת מהירות אלקטרונית אוטומטית מסוג א-3 אין כל רבותא בהקשר זה. אודה כי נשגב מבינתי כיצד מצלמה אוטומטית שאינה מחוברת באופן אלקטרוני לתמרורים המוצבים בכניסה לתחום השטח העירוני יכולה לייתר בדיקת קיומם של אותם תמרורים ביום האכיפה. נהפוך הוא: דווקא לשוטר בשר ודם הנמצא בשטח וקולט בחושיו את המציאות בסביבת עמדת האכיפה יש יתרון על המצלמה האוטומטית שאינה יכולה לזהות תקלות בקשר לתמרורים בעקבות עבודה בכביש, תאונה או מעשה זדוני של עקירת התמרור וכיו"ב. לעמדה האוטומטית אין כל יכולת לזהות פגמים מסוג זה במצב התמרורים וממילא נדרשת מעורבות של גורם אנושי על מנת לפקח על קיומם התקין, כפי שאף נעשה בפועל אם כי לא בתדירות יום-יומית. במאמר מוסגר אציין כי פיקוח יומי על קיומו התקין של התמרור לא יסכל את מערך האכיפה האוטומטי כפי שטוענת התביעה, שכן די בבדיקה טכנית על ידי שוטרי הסיור בתחילת כל משמרת במהלך נסיעתם השגרית באזור נצרת כדי למלא אחר דרישה זו, ואין הדבר כרוך בעלויות של ממש.

מכל מקום, לא הפרת הנוהל הדורש בדיקה לפני ואחרי האכיפה היא שתכריע את הדין בענייננו אלא התשובה לשאלה האם המאשימה הוכיחה ברמה הנדרשת במשפט פלילי את קיומו התקין של התמרור ביום העבירה, אם לאו.

בהעדר ראיה ישירה על כך, התביעה מבקשת להוכיח בראיות נסיבתיות את קיומו של התמרור ביום העבירה באמצעות הבדיקות התקופתיות שנערכו. התביעה הוכיחה בראיות ישירות קיומו של התמרור בנקודות זמן שונות לפני ואחרי יום ביצוע העבירה והיא מבקשת להסיק מכך מסקנה בדבר התקיימות העובדה הטעונה הוכחה - קרי: קיומו של התמרור ביום העבירה הספציפי. אין בכך כל פסול. הרשעה אשר מתבססת על ראיות נסיבתיות הינה אפשרית, אף במצב שבו כל אחת מהראיות הנסיבתיות, כשלעצמה, איננה מספיקה לצורכי הרשעה, ובלבד שמשקלן המצטבר של הראיות הנסיבתיות אינו מותיר ספק סביר בדבר אשמתו של הנאשם (ע"פ 2460/15 ג'בארין נ' מדינת ישראל (2016)).

בענייננו, העובדה כי תמרור 424 היה מוצב בכניסה לתחום שטח השיפוט של העיר נצרת בנקודות הזמן השונות שבהן נבדק קיומו התקין על ידי עדת התביעה, הוכחה כדבעי. מכאן עולה לכאורה כי התמרור היה קיים גם בתקופה הביניים שעברה בין אותן נקודות זמן. אך בכך אין די לשם הוכחת עובדה זו מעל לכל ספק סביר, כנדרש במשפט פלילי. האפשרות שבתקופת הביניים התמרור נפגם או נעקר ממקומו מסיבות שונות ולא היה מוצב כדין ביום הספציפי של העבירה, אינה אפשרות תאורטית ורחוקה. אין מדובר בספקולציה בעלמא אלא במסקנה שההסתברות לקיומה אינה קלושה ויש לה אף אחיזה בחומר הראיות. כך עולה מעדותה של עדת התביעה אשר פיקחה במסגרת תפקידה ביחידת א-3 על קיומו התקין של התמרור:

"לשאלת בית המשפט: אם היו מקרים שבהם לא מצאתי תמרור או שנפל תמרור או נעקר או נתלש, באופן כללי אני עונה שכן היו מקרים כאלה (לאו דווקא בעמדה הזאת) וברגע כזה אנחנו מפסיקים את אכיפת המהירות עד לתיקון התקלה" (עמוד 6 לפרוטוקול).

יצוין בהקשר זה כי התביעה לא הציגה כל ראיה מטעם חברת נתיבי ישראל (מע"צ לשעבר) האחראית על אחזקת רשת הכבישים בארץ או ראיה אחרת מטעם העירייה לגבי היסטוריית הטיפול בתמרור המדובר, ומכאן נותר ספק סביר שמא נפגע התמרור ותוקן לאחר מכן בתקופת הביניים ללא ידיעת המשטרה. הדברים אף עלו במפורש במהלך חקירתה

הנגדית של העדה על ידי הסנגור המלומד, עו"ד תומר גונן:

" ש: האם יכול להיות מצב שמישהו פגע בתמרור, הפיל את התמרור או כיסה אותו או צבע אותו, במשך שבוע הוא היה מכוסה או פגום ומישהו ממע"צ או מהרשות המקומית תיקן את זה ללא ידיעתכם.
ת: יכול להיות מצב אבל אני לא יודעת אני לא יכולה להעיד על זה, ואני לא יודעת" (עמוד 7 לפרוטוקול).

ואם עדיין נותר ספק בדבר הספק באשמתם של הנאשמים, הרי מתוך בדיקת התמרורים התקופתית עולה כי מקומו של התמרור לא היה יציב וקבוע לאורך זמן, דבר שמעיד על טיפול כלשהו שנעשה בו. הרי בנוסף לעצם קיומו של התמרור, הבדיקה התקופתית התייחסה גם למרחק שבין התמרור לעמדת האכיפה. ביום 5.3.2014 התמרור נמצא במרחק של כ- 1,400 מטרים מעמדת ההפעלה (ת/6). ביום 19.11.2014 המרחק שבין התמרור לאותה מצלמה הצטמצם לכדי 1,300 מטרים (ת/5). ביום 25.3.2015 התמרור התרחק 200 מטרים ונמצא במרחק של כ- 1,500 מטרים מהעמדה (ת/4). ביום 20.5.2015 התמרור נמצא במרחק של כ- 1,400 מטרים (ת/3). ביום 30.7.2015 שוב שינה לכאורה התמרור את מקומו ונמצא במרחק של כ- 1,500 מטרים מעמדת ההפעלה (ת/1). ושוב ביום 28.10.15 התמרור נמצא במרחק של כ- 1,400 מטרים מאותה עמדה (ת/2). ובבדיקה האחרונה שהוצגה מיום 28.1.2016 נמצא התמרור במרחק של כ- 1,500 מטרים מהמצלמה (ת/7) !

אין מדובר בהבדלי מרחק קלי ערך שנובעים משיטת המדידה הלא מדויקת כפי שטוענת התביעה. הפרש מרחק של 100 או 200 מטרים יוצר שוני משמעותי שאינו מאפשר הסקת מסקנה בדבר יציבות התמרור בתקופת הביניים כפי שמבקשת המאשימה להסיק מתוך הראיות הנסיבתיות שהביאה. למעשה ראיות התביעה עצמן מפריכות את גרסתה בדבר קיומו הרציף של התמרור בתקופת הביניים ולמצער מותר ספק סביר בדבר אשמתם של הנאשמים.

לאור כל האמור, אני קובע כי המאשימה לא הרימה את הנטל המוטל עליה בדבר הוכחת קיומו של תמרור 424 בכניסה לתחום שטח השיפוט של העיר נצרת ביום העבירה הספציפי, ובוודאי שלא עשתה זאת ברמת הוודאות הנדרשת במשפט פלילי.

אני מזכה אפוא את הנאשמים מהעבירות המיוחסות להם בכתבי האישום.

ניתנה היום, ח' תמוז תשע"ו, 14 יולי 2016, במעמד באי כוח הנאשמים, עו"ד תומר גונן, עו"ד אלבר מני, עו"ד הייתם דראושה, עו"ד מארון אבו נסאר ועו"ד זיאד נסאר, ובמעמד בא כוח המאשימה, עו"ד עלא שאהין.